

บทที่ 2

จริยธรรมในหลักสูตร

ความคาดหวังและจุดเน้นของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นแผนแม่บทในการกำหนดขอบข่ายความรู้ ความสามารถ และมวลประสบการณ์ เพื่อให้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาแก่เยาวชนของชาติในวัยต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนในแต่ละระดับนั้น ผู้จัดการศึกษาจำเป็นต้องทราบถึงความคาดหวังของหลักสูตรในภาพรวมที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ความคาดหวังของหลักสูตรเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียน ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสัมพันธ์สอดคล้องและต่อเนื่องกันดังตาราง

องค์ประกอบในการฝึกฝนทางจริยธรรม ก็คือองค์ประกอบในการศึกษานั้นเอง เพราะจริยธรรมนั้น ว่าที่จริงแล้วก็เป็นเรื่องของการศึกษาทั้งหมด หรือแทรกอยู่ในทุกส่วนของการศึกษา แทบจะเป็นตัวการศึกษาเลยก็ว่าได้

พระธรรมปิฎก

ความคาดหวังของหลักสูตร : การศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตที่ท่าประโยชน์ต่อสังคม

คุณลักษณะของผู้เรียน	ประอม : พัฒนาคคน และรู้ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม	เป้าหมายแต่ละระดับการศึกษา มีรอมต้น : แสงหาแนวทางที่เหมาะสมกับคนในการทำประโยชน์ให้สังคม	มีรอมปลาย : ลงมือทำ ประโยชน์ให้สังคมตาม ความสามารถของคน	คุณลักษณะของผลเมือง
1. พัฒนาคคน	อ่านออก เขียนได้	มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญ เข้าใจและคิดตามความเจริอทางวิชาการต่าง ๆ	มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญเฉพาะด้านและรอมรู้ทันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	เป็นสมาชิกที่ดีของมนุษยชาติ
1.1 มีความรู้พื้นฐาน	คำนวณได้ เข้าใจธรรมชาติ	เตรียมสร้างสุขภาพอนามัยส่วนคนและชุมชน	ส่งเสริมการบริการอนามัยชุมชนและการเตรียมสร้างสุขภาพ	
1.2 มีสุขภาพกายใจสมบูรณ์	บำรุงรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตน	เสนอทางเลือกหลากหลายในการแก้ปัญหาของชุมชนได้	วางแผนปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาของสังคมได้	
1.3 แก้ปัญหาเป็น	วิเคราะห์เหตุผลและเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัวได้	ช่วยเหลือผู้อื่น	ช่วยเหลือทุกอย่างเท่าที่รอมกัน	
1.4 เสียสละ	ไม่เอาเปรียบผู้อื่น	ปรับปรุงการปฏิบัติงานอยู่เสมอ	ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รักษาการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพและจัดการได้	
1.5 มุ่งพัฒนา	รักการอ่านและแสวงหาความรู้อยู่เสมอ	ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รักษาการทำงาน และรู้กระบวนการจัดการ	ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รักษาการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพและจัดการได้	เป็นสมาชิกที่ดีของวงการอาชีพ
2. พัฒนาอาชีพ	ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รักษาการทำงาน และทำงานเป็น	ช่วยเหลือผู้อื่น	ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รักษาการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพและจัดการได้	เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
3. พัฒนาสังคม	รู้เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่บ้าน สามารถปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของบ้าน ตลอดจนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ในชุมชนรอบ ๆ บ้าน	เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชน สามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชน ภูมิใจในการปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ศิลปวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน	เข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศและโลก มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศ และเข้าร่วมกิจกรรม พัฒนาสังคม ตามบทบาทหน้าที่ของตน ตลอดจนอนุรักษ์และเตรียมสร้างสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ของประเทศ	

หลักสูตรมัธยมศึกษา มีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาเยาวชนใน 3 ประการ คือ

1. พัฒนาสติปัญญาให้เจริญงอกงาม เพื่อเป็นพื้นฐานในการรับความรู้ต่อไป โดยไม่หยุดยั้ง และการนำความรู้ไปใช้
2. พัฒนาลักษณะนิสัยอันดีงาม เพื่อความเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ
3. พัฒนาคุณลักษณะที่จำเป็น สำหรับการประกอบอาชีพ การพัฒนาดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตสืบไป

ความสำคัญอีกประการหนึ่ง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) รัฐบาลมีนโยบายหลักที่จะปลูกฝังเยาวชนของชาติไทยให้ มีค่านิยม จริยธรรม สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาสังคมและสามารถดำรงความเป็นไทยไว้ได้ ดังจุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ดังต่อไปนี้

จุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

จากจุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กล่าวถึงการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะด้านค่านิยมและจริยธรรม ดังจุดหมายข้อ 4, 5, 6, และ 7 มีใจความดังต่อไปนี้

ข้อ 4 มีความภูมิใจในความเป็นไทย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน

ข้อ 5 มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน

ข้อ 6 มีทัศนคติที่ดีต่อสัมมาชีพทุกชนิด มีนิสัยรักการทำงาน...

ข้อ 7 ...ภูมิใจในการปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน

จุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากจุดหมายของหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กล่าวถึงการจัดการการศึกษา โดยมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะด้านค่านิยม และจริยธรรม ดังข้อความในข้อ 5, 6, 7, 8 และ 9 ดังมีใจความดังนี้

ข้อ 5 มีความภูมิใจในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน

ข้อ 6 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำแนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตน

ข้อ 7 มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

ข้อ 8 มีนิสัยรักการทำงาน เต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะในการจัดการ

ข้อ 9 เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศและในโลก มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศตามบทบาทและหน้าที่ของตน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากร ศิลป วัฒนธรรมของประเทศ

จุดประสงค์กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่วางไว้ หลักสูตรจึงกำหนดให้มีวิชาบังคับ วิชาเลือกเสรี อยู่ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา โดยระบุจุดประสงค์กลุ่มวิชาสังคมศึกษาซึ่งสัมพันธ์โดยตรงกับจริยธรรม ดังนี้

จุดประสงค์กลุ่มวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ กับสภาพแวดล้อม พัฒนาการทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตย และหลักธรรมของศาสนา

2. เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจ และสังคมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้
3. เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรมไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย หลักธรรม และคุณธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ รักและผูกพันกับท้องถิ่นและประเทศชาติ มีความภูมิใจในความเป็นไทย และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
4. เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในชุมชน

จุดประสงค์กลุ่มวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อการดำรงชีวิต โครงสร้างและรูปแบบการอยู่ร่วมกันในสังคม กระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจ และการปกครอง และสาธนาการกับการดำรงชีวิต
2. เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาของสังคม สามารถแก้ปัญหา และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน โดยใช้เหตุผล กระบวนการกลุ่ม และวิธีการที่หลากหลาย
3. เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าของวิทยาการ ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ยึดมั่นในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย หลักธรรม และคุณธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ รักและผูกพันกับท้องถิ่นและประเทศชาติ มีความภูมิใจในความเป็นไทย และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

4. เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มุ่งมั่นในการทำประโยชน์ให้กับสังคม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของประเทศ

วิชาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านค่านิยมและจริยธรรมอยู่ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา

เพื่อให้บรรลุตามจุดหมายที่วางไว้ หลักสูตรจึงกำหนดให้กลุ่มวิชาสังคมศึกษา มีวิชาบังคับแกน วิชาบังคับเลือก และวิชาเลือกเสรี ด้านค่านิยมและจริยธรรม ดังต่อไปนี้

วิชาบังคับเลือกชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	วิชาเลือกเสรีชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
1. วิชา ส 017 จริยธรรมกับบุคคล	1. ส 015 จริยธรรม 2. ส 021 ชีวิตและงานของบุคคลตัวอย่าง

วิชาบังคับแกนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	วิชาเลือกเสรีชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
1. ส 401 สังคมศึกษา 2. ส 402 สังคมศึกษา 3. ส 605 สังคมศึกษา	1. ส 027 ประวัตินักคิดที่สำคัญของโลก 2. ส 0210 ประวัติสังคมและวัฒนธรรมไทย 3. ส 041 ศาสนาสากล 4. ส 048 พระพุทธศาสนา 5. ส 049 พระพุทธศาสนา 6. ส 0410 พระพุทธศาสนา 7. ส 0411 พระพุทธศาสนา 8. ส 0412 พระพุทธศาสนา 9. ส 0413 พระพุทธศาสนา

คำอธิบายรายวิชา

เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ได้กำหนดจุดประสงค์ที่เอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างสนับสนุนเยาวชนไทยให้มีค่านิยมและจริยธรรม พึงประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตรกลุ่มวิชาสังคมศึกษา อันมีวิชาบังคับแกน วิชาบังคับเลือก และวิชาเลือกเสรี ดังได้กล่าวมาแล้ว หลักสูตรจึงกำหนดคำอธิบายรายวิชา เพื่อเป็นแนวในการเตรียมเนื้อหาสาระในการสอนนักเรียนให้บรรลุจุดประสงค์ของกลุ่มวิชา และจุดหมายของหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังจะยกตัวอย่างคำอธิบายรายวิชาบางวิชาของชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังต่อไปนี้

วิชา ส ๑17 จริยธรรมกับบุคคล

ศึกษาชีวิตและงานของบุคคลที่ประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรม สร้างสรรค์ ความเจริญให้กับท้องถิ่น สังคมและประเทศ วิเคราะห์คุณธรรม แนวทางปฏิบัติและแนวคิดของบุคคลเหล่านั้นที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง ท้องถิ่น ประเทศชาติ เพื่อให้เห็นแบบอย่างการประพฤติปฏิบัติที่ดี เห็นคุณค่าในการฝึกคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต สามารถเลือกแนวทางในการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมในอันที่จะพัฒนาตนเองท้องถิ่นและประเทศชาติ

วิชา ส ๑15 จริยธรรม

ศึกษาและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ควรยกย่องการปฏิบัติตนต่อ กฎหมายบ้านเมือง บิดามารดา ครู ผู้อาวุโส ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและประพฤติปฏิบัติตนเป็นมุสลิมที่ดี

วิชา ส ๓๓๑ วิจัยและงานทางศิลปกรรมศึกษา

ศึกษาศีวีจิต ผลงาน และแนวคิดของบุคคลสำคัญที่ปรากฏ มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงสังคม หรือความเปลี่ยนแปลงบนพื้นที่ในระดับชาติและโลก เพื่อให้ ได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต วิธีการทำงานและผลงานของ บุคคลเหล่านั้น ชาวซึ่งในแนวคิดและผลงานที่กล่าวให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและ อนาคตชาติ รวมถึงแนวทางในการพัฒนาตน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิชา ส ๓๓๑ สังคมศึกษา

ศึกษาศาวรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสังคมในเรื่องความหมาย โครงสร้าง และการ จัดระเบียบทางสังคม

ศึกษาสังคมไทย มีเหตุ การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของสังคม ศึกษา ลักษณะที่ต่าง ๆ ในสังคมไทย และความสอดคล้องของพฤติกรรม เพื่อให้มี ความเข้าใจในสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นความสำคัญของการอยู่ร่วมกับ สังคมที่มีอยู่ซึ่งพบปะกันและหน้าที่ของตน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

วิชา ส ๓๓๑ สังคมศึกษา

ศึกษาศาวรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในเรื่องรัฐ ความ สัมพันธ์ระหว่างรัฐกับพลเมือง และระบบการปกครองที่สำคัญ

ศึกษาพัฒนาการทางการเมืองการปกครองของไทย ในระบอบการปกครอง แบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ศึกษาศาวรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย กฎหมายบทบัญญัติประจำวัน หน้าที่ งานและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย

เพื่อให้มีความเข้าใจในระบบการเมืองการปกครอง และบทบาทหน้าที่ของพลเมืองที่มีต่อรัฐ ปฏิบัติตามกฎหมายและบทบาทหน้าที่ของตน และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

วิชา ส 605 สังคมศึกษา

ศึกษาตัวอย่างเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งเป็นที่รู้จักแพร่หลายทั้งของไทยและต่างประเทศ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม หรือเศรษฐกิจ หรือการเมือง การปกครอง โดยชี้ให้เห็นยุทธวิธีหรือกระบวนการในการแก้ปัญหา ด้วยหลักจริยธรรมและคุณธรรม หรืออิทธิพลของความก้าวหน้าทางวิทยาการที่มีต่อการดำเนินชีวิต หรือความร่วมมือพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อให้มีความเข้าใจในสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหา เห็นแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม เห็นคุณค่าในความคิด ความพยายามของบรรพบุรุษในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม และเห็นความจำเป็นที่มนุษย์จะต้องพัฒนาตนเองและร่วมมือกับพัฒนาสังคม

กิจกรรมในหลักสูตรเพื่อพัฒนาค่านิยมและจริยธรรม

กิจกรรมที่กำหนดในโครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึงการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ ตามความสนใจและความถนัด โดยผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และช่วยกันแก้ปัญหา อันจะเป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย

กิจกรรมจึงเป็นเครื่องมือช่วยการพัฒนาสติปัญญา และลักษณะนิสัยอันดีงามแก่ผู้เรียน เพื่อการเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติสืบไปในภายภาคหน้า การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรวมกันเป็นกลุ่ม จะทำให้เกิดประโยชน์ด้านค่านิยมและจริยธรรมแก่ผู้เรียนหลายประการ ดังต่อไปนี้

1. ได้ค้นพบความสนใจ และความถนัดที่แท้จริงของตนเอง ซึ่งทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง

2. ได้ค้นพบว่าตนเหมาะสมกับบทบาทใดในกลุ่ม และยอมรับในบทบาทนั้น
3. ทำให้รักและผูกพันกับโรงเรียน รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
4. ฝึคนิสัยที่ดีของการอยู่ในสังคม เช่น การยอมรับผู้อื่น ความอดทน การถนอมน้ำใจกัน เป็นต้น

ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรได้กำหนดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมภาคเรียนละ 5 คาบต่อสัปดาห์ โดยแยกประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแบ่งเป็น
 - 1.1 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี หรือยุวอากาศ หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ 1 คาบต่อสัปดาห์ ต่อภาค
 - 1.2 กิจกรรมอื่น ๆ 1 คาบต่อสัปดาห์ ต่อภาค
2. กิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้อื่น ๆ 1 คาบต่อสัปดาห์ ต่อภาค
3. กิจกรรมอิสระของผู้เรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ ต่อภาค

ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรได้กำหนดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 1 คาบต่อสัปดาห์ ต่อภาค
2. กิจกรรมแนะแนว และ/หรือ กิจกรรมแก้ปัญหา และ/หรือ กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้อื่น ๆ 2 คาบต่อสัปดาห์ ต่อภาค
3. กิจกรรมอิสระของผู้เรียน

การจัดกิจกรรมในโรงเรียนมีจุดประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเสริมความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนวิชาต่าง ๆ
2. เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้
3. เพื่อเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ให้มีความรับผิดชอบ ความสามัคคี มีระเบียบวินัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น และรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์
4. เพื่อให้มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ พ.ศ. 2532 โดยให้เหตุผลว่า

“เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายหลักที่จะปลูกฝังเยาวชนของชาติไทย ให้มีคุณธรรม ระเบียบวินัย ความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เป็นประมุข การดำรงส่งเสริมเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทย ตลอดจนความเป็นเอกราช ความมั่นคงของชาติ เพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษา” (กรมวิชาการ 2533, 1-2)

ในหลักสูตรทุกยุคทุกสมัยของประเทศไทย ได้ผนวกเรื่องการพัฒนา ค่านิยมและจริยธรรม ไว้ตลอดมา ทั้งอาจใช้ชื่อแตกต่างกันออกไปในส่วนที่เป็นชื่อวิชา แต่จุดหมายที่แท้จริงก็คือ ต้องการสร้างพลเมืองดี มีคุณธรรม ประพฤติปฏิบัติตามแนวทางที่สังคมต้องการ ไม่ขัดต่อการพัฒนาชาติบ้านเมือง การนำหลักสูตรสู่การสอน และการจัดกิจกรรม จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเป็นสำคัญ

“ครูบาอาจารย์ คือผู้นำฝ่ายวิญญาณ ของกฤตบุตรที่เติบโตขึ้นมาในโลกนี้ การที่วิญญาณจะเดินไปถูกทางหรือมีใจสูงได้นั้น เป็นสิ่งที่มีได้ยาก เป็นสิ่งที่สลับซับซ้อนมีพิธีรีตองมาก และต้องอบรมนาน ฉะนั้นจึงต้องมีบุคคลประเภทหนึ่งในโลกนี้ เพื่อรับภาระอันนี้ และเราเรียกกันว่าครูบาอาจารย์ อาจารย์ต้องอดกลั้น อดทนเป็นพิเศษ และเอาใจใส่ตลอดองเป็นพิเศษ จึงจะสามารถปลูกฝังความสูงทางวิญญาณลงไปในจิตของศิษย์ได้สำเร็จ นั่นแหละคือเมตตาของอาจารย์ อาจารย์ต้องทำการศึกษา และอบรมตนเองให้มากเป็นพิเศษอยู่เสมอ จึงมีอะไรเพียงพอที่จะปลูกฝังให้แก่ศิษย์”

ท่านพุทธทาสภิกขุ